

OPONENTSKÝ POSUDEK

Diplomová práce: **Jana Kerhartová – „Česká groteska“**, 5.ročník Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro ZŠ a SŠ, německý jazyk – výtvarná výchova

Diplomová práce Jany Kerhartové „Česká groteska“ představuje výrazně nadstandardní práci. Autorka mapuje oblast, která je jistým českým specifíkem, přesto si v této sféře všimá i vztahu k umění světovému. Zkoumaný problém představuje v rámci dějin umění jistou subkapitolu – minoritní teritorium, což klade velký nárok na řešitelku, neboť se nelze plně odkázat k probranému učivu a běžnému, chronologicko-horizontálnímu způsobu získávání informací. V tomto případě je (bylo) totiž nutné podniknout jakýsi vertikální řez (řezy) a běžný úhel pohledu, tj.čas (ale i téma), nahradit principem.

Jana Kerhartová předložila velmi slušný text, který nepřináší jen jména a data a takto sterilní popis příslušného („slohového“) období, ale mapuje specifickou vyjadřovací polohu ve výtvarném umění napříč těmito časovými obdobími. Mimo jiné i díky dobře vybraným citacím a ukázkám (především Krutovor, Jirous...) nabízí současně atmosféru zkoumaného problému a jeho „pocitové (myšlenkové) zázemí“, včetně postulate principů. Ostatně to je základem prezentované sondy, která se snaží pomocí dotazníku pro vybraný vzorek studentů (2.ročník gymnázia) odhalit podstatu problému, poznat jeho „řeč“, a proměnu v čas. Právě vazba na čas vzniku například limituje způsob vnímání diváka/respondenta.

Příjemná grafická úprava (mimo jiné i šířkový formát) s glosami po stranách je dalším pozitivním aspektem práce. Je totiž nejen čtenářsky vděčný, jiný, ale především dobře prezentuje glosy jako další vrstvu informací.

Těžko se v takto kvalitní práci hledají vady. Chtěl-li bych hledat za každou cenu chyby, nezbylo by mi než hnidopišsky uvádět několik překlepů (např. str. 65), nepřesností -Hudba Praha není „variací“ Vítkova kvarteta (tehdy ostatně ještě s dovětkem „částečně odvážné“ a groteskními ambicemi vyhrát postupně Zlatého slavíka ve všech kategoriích), ale Jasně páky (str. 38). Určitě, pokud jde o hudbu, by sem bylo možné zařadit i skupinu Nahoru po schodišti dolů band s absurdně groteskními texty Marka Brodského. Tento soubor ve spojení s uměleckým sdružením Vrata od začátku 80.let představoval specifickou dramaticko-hudební show se smyslem pro výraznou groteskní zkratku. Upřesnění (str. 43): Karel Nepraš byl v okruhu groteskní školy nejstarší, ale pouze v řádu měsíců (Karel Nepraš 2.4.1932 – Bedřich Dlouhý 2.8.1932). U představení jednotlivých autorů (str. 45) je u Jiřího Načeradského uveden rok narození, zatímco u ostatních autorů nikoliv, tedy by bylo dobré formu sjednotit.

Výzkumná sonda jako součást teoretické práce a participující složka didaktické části včetně dotazníku, zvolené metodologie i analýzy dat je promyšlenou a profesionálně odvedenou prací. Formulace hypotézy a její překročení analýzou je výzvou pro další pedagogické snažení v této problematice. Preference vážného nad groteskním středoškolskými respondenty je a není překvapením. Groteska je specifickým jazykem, jež předpokládá mimo jiné výraznější zkušenost se světem. Ve věku respondentů však toto schází a vážnější uchopení problému je jistější půdou pod nohama. Groteska zde může splývat s komičností a recesí. O to více je zřejmé (a lze tedy znovu práci velmi kladně hodnotit), že groteska je prostorem pro pedagogické působení.

Pokud jde o didaktickou část, vazby na konkrétní díla či myšlenkové (konceptové) mapy, vychází tato část velmi koherentně, promyšleně a logicky z části teoretické. Jistá úskalí, na něž autorka narazila, vyplývají z podstaty problému (což autorka mimochodem naznačila i v popisu fungování KŠ) – a sice: groteska zpracovávaná v kolektivu má spíše povahu happeningu, recese, hry či zábavy a jistou vážnost, respektive podobu uměleckého artefaktu dostává v tvůrčí práci jednotlivce, založené na konkrétních (osobních) fabulačních mantinelech (a klidu k práci).

Praktická část (imaginární reklamní kampaň) mi žel přijde neproporční (s odkazem na str. 68) a vpravdě chudá. Vnímám ji jako nejslabší část celé práce. Vazba k české grotesce (KŠ, Šmidrové...) je velmi okrajová a spíše odpovídá mystifikační poloze současných umělců či skupin (Ztohoven, Roman Týc, Rafani...). Kouzlo české grotesky však leží mimo jiné i v artefaktu a materiálu, což imaginární reklamní kampaň de facto popírá. To ovšem neznamená, že by zvolená cesta nebyla legitimní (tj. svým – omezeným – způsobem groteskní), ovšem rozsahem jediné etudy je to pouhý výkřik, nikoliv celé věta...

Pokud jde o souhrnné hodnocení, opakoval bych jen první větu tohoto oponentského posudku.

Diplomovou práci Jany Kerhartové doporučuji k obhájení a hodnotím známkou **výborně**

otázka 1: Vysvětlíte pojem „slapstick“, respektive definujete grotesku jako dramaturgický útvar.

otázka 2: Představuje filmová groteska potenciál pro práci s tématem ve výtvarné výchově? (Reagovali/reagovali by respondenti odlišně na filmovou a výtvarnou grotesku?)

V Praze 29. 7. 2012

ak.mal. Mgr. Martin Velíšek, Ph.D.